

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ СОЮЗІВ

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIV. Ч. 116. Джерзі Ситі, Н. Дж., вівторок, 19-го травня 1936. VOL. XLIV. No. 116. Jersey City, N. J., Tuesday, May 19, 1936. THREE CENTS

ВЕЛИЧАВИЙ ПОХОРОН УКРАЇНСЬКОЇ ПАТРІОТКИ

ВІННІПЕГ (Манітоба). — Кореспондент „Свободи“ доносить, що на похороні бл. п. Анни Йонкер, відомої української суспільної діячки і патріотки, було понад дві тисячі народу, втім багато чужинців. Похорон відбувся 9-го травня б. р. Приятелі й знайомі д-ра Г. Йонкера (мужа Покійної) і бл. п. Анни Йонкер зложили понад 40 вінків на могилу. Вінки зложено теж від багатьох українських і англійських організацій. З Дітройту в Злучених Державах прислано хрест з живих квітів. Спільний великий вінець був від 8 місцевих українських лікарів, від 3 дентистів українців та один від англійського лікаря д-ра Джорджа. Крім цього 25 визначних громадян різних народностей прикрасили вінками тіло Покійної. Була заступлена українська преса, а англійські щоденники вислали своїх репортерів. Були заступлені теж місські добродійні установи. Тіло Покійної вивезли з дому: д-р Новак, д-р Резньовський, посол Бачинський, Й. Ештат (німець), адвокати Арсеніч і Кузь, а далі: пп. Мандрика, Гикавий, Ферлей і Богоніс. Виголошено цілу низку промов від українського організованого громадянства, від українських жінок та від англійського жіноцтва міста. В часі похоронного походу йшли піоніри нашої іміграції в Америці та бувші стрільці УГА. На могилі попрощав Покійну п. С. Ковбель один з найстарших наших піонірів.

ВИСТУП УКРАЇНСЬКИХ ТАНЦЮРИСТІВ У ПРОСПЕКТ ПАРКУ.

БРУКЛІН, Н. Й. — Минулої неділі на мураві в Проспект Парку в Брукліні відбувся народний фестиваль, у якому брали участь 6 народностей, між ними українці. Про цей фестиваль „Ди Нью Йорк Таймс“ подав обширне звітження, поміщуючи також велику фотографію української групи.

НАУКОВІ ЗВІТИ ВКАЗУЮТЬ НА ПОПРАВУ В ПРОМИСЛІ.

ШКАГО. — Професор соціології Віліям Огбурн написав доклад, у якому на основі статистичних даних виказує, що промисл в Америці значно піднявся, і то навіть так, що багато галузей досягнули рівень з 1929 р. А авіація і вироб електричної сили досягнули розквіту ще й перед тим небувалого. Свої дослідження він не опер на числі занятих робітників, тільки на підсумках продуктів, що їх випускає промисл. Тому явище, в якому промисл зростає, а безробіття стоїть на одному місці, треба пояснити уліпшенням технічних уладжень. «Всетаки проф. Огбурн каже, що слідна також поправа і поворот до нормального життя в щоденному житті людей, чого, доказом є збільшення подруж, а вслід за тим і уродин. Також по школах нині більше створює, ніж попередніми роками.

МАСОВЕ ВІЧЕ В СПРАВІ ПОВЕНЯН.

ВАШІНГТОН. — Тут приготувляють масове віче, в якому хочуть розбудити публичну думку Америки на справу повеней і регуляції рік. До комітету цього віча належить багато визначних людей зпоміж бізнесменів, сенаторів і преси. В сенаті обговорюють якраз проект сенаторів Копленда і Вилсона, щоби призначити на регуляції 360,000,000 доларів. Задумане масове віче мало б додатньо вплинути на рішення цієї справи.

КАРАВАНА З МІЛІОНАМИ ПІДПИСІВ У ВАШІНГТОНІ.

ВАШІНГТОН. — До Вашингтону прибула каравана, зложена з трьох вантажних автомобілів й наладована книжками з підписами 10,581,000 людей, що домагаються від уряду пенсії для старих людей. Ці підписи збрала група д-ра Тавнсенда, яка каже, що колиб усім людям понад 60 літ відобрати працю і дати пенсію по \$200 на місяць, то це відразу дало би працю мільонам молодих людей та усунуло би безробіття. Не згадує та група того, хто мав би ті гроші зложити.

НОВА РЕВОЛЮЦІЯ В БОЛІВІ.

ЛЯ ПАЗ (Болівія). — Тут вибухла революція проти панівного уряду, в якій взяла участь армія на чолі своїх генералів. Вони осунули легко і без крові старий уряд з президентом Джоє Сорзано на чолі, а настановили новий, ліберальніший поглядів. Кажуть, що полуднево-американські суспільні діячі не люблять виборів, а волять революцію. Вони є того переконання, що „добре переведена революція коштує менше від эле переведених виборів“. Той сам Джоє Сорзано, якого тепер усунули в 1934 році прийшов був сам до влади „революційним“ шляхом.

ЦИГАНИ ОБІКРАЛИ ЦІЛЕ СЕЛО.

В лісі біля села Махів, пов. Тарнобжег, розтаборилася ватага циганів. В неділю, коли майже все населення Махова пішло до костела, віддаленого 5 км., цигани ввали до села і почали грабити хати. Добиччу циганів стала більша готівка, одіж, дріб та багато інших річей. Ограбивши село, цигани звинули табор і, переправившись через Віслу, перчали тікати на возах у глибоке келецького воєводства. Тимчасом мешканці Махова, вернувшись з костела і ствердивши грабунок, повідомили поліцію, яка пустилася в погоно за циганами. Дізнали їх під селом Копшвиніце, при чому відобрано їм частину грошей та крадених річей. Циганів арештували.

АДВОКАТ ДЕФРАВДАНТ.

В Ставаславові арештували адвоката д-ра Ізидора Таненбава, що був синдикатом конкурсової маси фірми Сегіль і Ска, рафінерії нафти в Надвірній. За два роки свого урядування він спроневерив 200 тисяч зл. а тим за границю. Союзу, що і втік розписався стежні листи, д-р Таненбави по двох роках вернувся до Ставаславові і зголюється до прокуратора, який звелів його арештувати.

СПІНКА.

Своєю президента Пуанкаре, відомий французький політик, спізнився на поїзд з приводу спинки, що десь заплідилася. Цим поїздом він мав дістатися до пристані Гавру, а звідтіль на корабель, що мав їхати до Нью Йорку. Цей корабель називався „Гарон“. По дорозі до Америки він затонував разом з своїми пасажерами та залогою. Спинка вирятувала політику від смерті.

СПАСЕННИЙ КАПЕЛЮХ.

Вчителька музики з провінції верталася з більшого міста, куди їздила на закупки. Вона тишилася дуже своїм новим капелюхом, що лежав на полиці в круглій паперовій коробці.

На закритті поїзд перехилився трохи. Коробка з капелюхом упала на землю та покотилася через двері в переділ. Вчителька зірвалася з лавки й побігла за коробкою, щоби підняти її. У цей саме хвилині поїзд наїхав на віз, що переїздив через залізничну дорозу. З цього приводу два вагони впали на себе й розбилися.

Три особи, що сиділи з учителькою на лаві, згнули. Вчителька, що стояла тоді при виході, тільки трохи потовклася.

ТЕРНЯ.

Три господарі орали поле над рікою Попродом. Одному з них залізло терня в ногу. Орач пристанув, щоби добути терня з ноги. Два другі орачі орали далі й дійшли вже аж до краю ліса. У тій самій хвилині з захмареного неба вдарив грим і смертельно поразив обох цих орачів. Того третього вирятувало терня.

12 ГОДИН ПІСЛЯ КРАДІЖУ БУВ ЗАСУДЖЕНИЙ НА 3 РОКИ ТЯЖКИХ РОБІТ.

В англійській місцевості Брайтон трапилася у Велику Пятницю така подія: Пастор місцевої церкви збудив уночі біля год. 1. злодій, що кравав канделябри. Пастор стрілив до злодія, але той утік крізь вікно і шез у темній ночі. Пастор повідомив про крадіж поліцію і по пів години злодій був арештований. Тому, що у Великодню Суботу кінчалася сесія суду, що відбувається у Брайтоні що три місяці, поліція до години 10:30 збрала всі докази проти злодія. Виявилася, що він рецидивіст, що вже раз ставав перед судом. Годину пізніше був проголошений присуд: злодій засудили на 3 роки каторжних робіт. Від хвилини крадіж до присуду минуло — 12 годин.

12-ЛІТНІЙ МАТЕМАТИК.

Велику сензацію викликав 12-літній гімназист Борис Корн у Києві у звязку з конгресом математиків і філософів, що відбувся у цьому місті. Нопець пропонував ученим нову теорію чисел. Математики зацікавилися нею і попросили його, щоби виволожив її на повному засіданні в університеті. Чотириста професорів, математиків, фізиків і астрономів слідували за виводами хлопця. Вони піддали його строгому іспитові, який він видержав блискучо. Опісля допустили його до університетських студій. Загалом думают, що відкрили незвичайного генія. Тому, що Корн походить з бідної родини, йому призначили стипендію, щоби міг даліше студіювати.

ПОПОВНИВ САМОГУБСТВО.

Дня 7-го квітня знайдено у малій хатині, що стоїть над берегом ріки Норд Саскачеван в Едмонтоні, мертве тіло українця А. Горечки. Покійний, що мав 35 літ життя, лежав на ліжку з підрізанням від вуха до вуха горлом, а недалеко ліжка лежала скровавлена бритва. Поліція каже, що в хатці самовбивника знайдено дві записки. На одній з них було написано: „Смажить батькові, щоби простив мені те, що я йому написав; я ніколи не думав взагалі виконати цей прощай тому, з чим причиняю пошляку цей світ“. А на другій записці стояло: „Усе моє майно нехай дістанеться тому, хто мене отруїв. Я бажаю йому подібного способу життя й смерті“. Родина покійного знаходиться десь в околицях Піс Ріверу.

ВЖЕ НЕ КУБКОВА, АЛЕ КУБЕК.

Чехословацька урядова агенція повідомляє, що у Великій Четвер переведено нову операцію на славній спортивній рекордистці Зденці Кубковій, у якій наступила зміна полу. Вислід операції був успішний. У Велику Суботу Зденка Кубкова вийшла з лікарні вже як Зденей Кубек. У найближчих днях будуть переведені урядові формальності, що стверджуватимуть повнад усякий сумнів новий пол Кубкової.

ГРОШІ ПРОПАЛИ ЗА ХМАРАМИ.

Незвичайний випадок стався на ярмарку у Слупцях біля Ловіча. Одна селянка хотіла зробити своїм дітям несподіванку і купила три газові балонники, а щоби вони не втекли, обтяжила їх хустинкою від носа. На біду потрутив її хтось із прохожих, балонники вирвалися їй з руки і полетіли з хустинкою вгору. Жінка зчинила крик, бо в хустинку завязала була 150 зл., які дістала за прядану корову. Надармо стріляв до балонників один поліцай. Гроші шезли незабаром за хмарами.

ЛІТАК РОЗБИВСЯ ОБ СКЕЛІ.

Біля села Орвін у Швайцарії розбився у скелі німецький військовий літак, що походив з Авґсбурга. В літаку знаходилася залага з 5 осіб. Пілота врятували, два летуни вбилися на місці, а двох ще не знайшли. Літак згорів. Причиною катастрофи була мряка, серед якої літак заблукав.

НОВА СТИГМАТИЧКА В ІТАЛІ.

В італійській місцевості Коженца (Калабрія) живе черниця, сестра Олена Аельо, яку в цілій околиці називають „святою сестрою“. У Великодню Пятницю вона дістала кризави стигмати на чолі, лівому боці та на стопах. Справою зайнялися лікарі та духовні кола.

ДОБРА ШИНКА.

Один добродій з Бріселі сів сам до смачного снідання, що його прилядала була йому господиня, коли це знечевя забрив дзвінок від телефону в сусідній кімнаті. Добродій рад не рад покинув рожеву шинку й пустився до телефону. Телефонна розмова не була довга. Всетаки для kota ласуна було доволі часу. Користаючи з цього, що в кімнаті нікого не було, кіт-ласун зів частину шинки свого пана. Коли добродій вернувся до кімнати, запрямитив, що кіт дуже жалібно мявкає. За хвилину кіт став вертяться на долицю недужий. Рятуючи kota добродій забув про снідання. Колиж пригадав собі про нього, запрямитив, що недостає доброї половини шинки. Добродій „пішов до голови по розум“ і дав лікарям під дослід останки цієї шинки.

Виявилася, що шинка була затроєна. Це була робота господині лікаря, що їй він записав більшу грошеву суму в заповіді.

ЧЕРЕШНІВА КІСТКА.

Один інженір переходив вулицею у Відні. Ратом наступив ногою на кістку, що лежала на хіднику, поховівнувся і впав. Саме в ту хвилину три кроки перед ним трапився вибух світляного газу (лопух підземний провід). Вибух був такий нагальний, що відложки каміння та залізної рурки вилетіли в повітря. Колиб не кістка з черешні, то цей інженір мусів би був переходити через те місце, де був вибух. Відломки булиб його напевно вбили.

ІТАЛІЦІ МАСАКРУЮТЬ ЕТІОПЦІВ.

ДЖІБУТІ (Французька Сомалія). — Терор знаменує перші кроки італійської влади в Етіопії. Точних відомостей нема, бо строга італійська цензура не допускає писати всю правду. Саме з цієї причини прогнано з Етіопії чотирьох заграничних кореспондентів. Всежтаки відомо, що італійці арештували в Адіс Абабі яких 1,500 осіб; обвинувачених у грабуванні міста. Всі вони попали під воєнний суд і більшість з них засуджено і розстріляно. Розстріляно їх відділами по яких 40 осіб.

Закан держати зброю.

Італійська влада видала приказ, щоби населення віддало до трьох днів зброю. По трьох днях переведено по хатах ревізії й арештовано всіх тих, у котрих знайшли зброю. Справа мається так, що досі етіопцям вільно було завжди мати і носити зброю. Це був, так би сказати, народний звичай. Виданий італійцями заказ ношення чи держання зброї не дійшов до відома загалу населення. Його етіопці навіть не розуміли. Тимчасом італійська влада не звернула на те все ніякої уваги й арештованих за держання зброї віддала під воєнний суд. А вслід за тим видала й на смерть. Наприклад австрійському банкирові забрано всю етіопську прислугу, яка вірно боронила його дому перед грабниками. Його арештовано, бо в домі знайдено зброю. Заки банкир заінтервеновав в обороні своєї прислуги, її вже розстріляно. Між розстріляними були етіопці, що служили банкирові вірно і по 20 років.

Розстрілюють етіопських патріотів.

Кореспонденти доносять далі, що італійці почали шукати всіх тих, що брали участь у війні проти Італії й були за незалежність Етіопії. Це йде головню про молодих етіопських інтелігентів, яких арештують, а навіть розстрілюють.

ГІТЛЕР ПИТАЄТЬСЯ АНГЛІ.

ЛОНДОН. — Заки Гітлер дасть відповідь Англії щодо своїх будучих плянів, які відносяться до міжнародної політики в Європі, він хоче знати, що думає Англія робити з Лігою Націй та з його пропозицією заключити 25-літній договір про ненапад між Німеччиною, Францією і Бельгією, який гарантували Англія й Італія. Гітлер дає теж до пізнання, що він згодиться заключити різні договори і перебрати різні зобовязання, однак не хоче зобовязуватися нічим супроти Советів. Він теж хоче знати, чи Франція нагадає на Німеччину на випадок конфлікту між Советами і Німеччиною.

ЗАПОВІДАЮТЬ ДОБРИ ЖИВА.

БЕРЛІН. — Американський кореспондент, що обіхав Німеччину, каже, що цього року Німеччина готова стати самовистарчалюю, коли мова про хліборобські продукти. Буквально вся земля, яка надається до управи, оброблена. Все радіє по селу, бо заповідаються добрі жнива. По полях всюди повно людей. Безробіття нема, хіба по містах.

В ПАЛЕСТИНІ ЩОРАЗ ГІРШЕ.

ЕРУСАЛІМ (Палестина). — По вбитті трьох жидів арабами в кіновім театрі видало приказ, що не вільно появлятися на вулицях міста вночі. Хто спротивиться тому заряджено, до того будуть стріляти.

УРЯДУВАВ НА СОВЕТСЬКИЙ ЛАД.

МОСКВА (Росія). — Судитимуть І. Д. Сименчука і його повіреного Старцева за те, що допустилися страшних наудужит на островах Вранглія на Ледоватім океані. Сименчук казав убити д-ра Волфсона, що протівився його диктатурі та мorduванню голодом ескімосів.

НІБИ НЕ БУДЕ ЗМІН.

ВАРШАВА (Польща). — Польська Агенція Телеграфічна подає про несподівану зміну в польськім уряді, але разом з тим запевняє, що все піде по старому, та що буде задержана політична лінія маршалка Пілсудського.

ПРОПАЛА ПРАЦЯ ЦІЛОГО ЖИТТЯ — КАЖЕ ГАНДІ.

ВАРДА (Індія). — Індійський провідник Магатама Ганді заявив, що праця його цілого життя пішла на марно. Не знищила її сильна британська пропаганда, але знищили її самі індійські націоналісти. Ганді подав далі, що його зрадили його найліпші приятелі. Під тим він розумів боротьбу в самій націоналістичній партії. Ганді був проти насильних форм боротьби. Він не вірив у насильство. Та тепер здобуває перевагу націоналістичний провідник Негру, який вірить у силу, в організацію селянства і робітництва, в боротьбу, і то навіть криваву. Та Ганді вірить, що Негру провалиться зі своєю ідеологією і ще прийде до Гандія просити його допомоги.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee.

Entered as 2nd Class Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1914 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

ЧИ КІНЕЦЬ ВІЙНИ?

Як італійські війська здобули столицю Етіопії, італійський диктатор Мусоліні проголосив у Римі, що війна скінчилася. Він заявляє, що його жагда колоній уже насичена, що Італія, мовляв, покривджена побідниками в світовій війні, вже дістала належну їй пайку. Досі вона була між тими, що не мають. Пролетар між пролетарами. Відтепер вона переходить між маючих, між посідаючих.

Ця заява, що війна вже скінчилася, не може очевидно викликати твердого переконання, що війна справді скінчилася. Навпаки, вона повинна викликати питання: чи справді вже війна скінчилася? Чи скінчилася вона для Італії? Чи скінчилася вона для світу?

Дотикається цього питання Освальд Гарисон Вилард, американський ліберал, у тижневику „Нейшен". Ніякі здобутки італійські в Етіопії (пише він) не принесуть Італії чести. Ні залізниця, які вона там побудує, ні римські дороги, ні величні готелі, ні навіть сотки тисяч задоволених італійських колоністів, яких Мусоліні розселює по Етіопії, не принесуть Італії чести. Хоч який світ хаотичний, хоч як нині провідники зраджують народні маси, то всетаки в почутті цілого світа залишиться переконання, що грабжб Етіопії Італією не є чесним ділом, та що грабжбник чужих країв серед держав і народів, як грабжбник чужого добра серед людей, останеться все погрозливим, неморальним ворогом людської суспільності. „Кінець війни? Побіда? Та для Мусолініа кошти тільки почалися!" — каже Вилард.

Це могло би здаватися обуренням ліберала. Та чи не викличе такого переконання загарбання Етіопії й в інших людей? Чи не будуть це вражіння поневоленних народів? У кім вони побачать себе: в Італії, чи в Етіопії? В кім побачать себе Українці, хорвати, литовці, білорусини, грузини, вірмени й інші побіджені народи під чужою кормигою? У кім побачать себе великі народи, що нині, як етіопці, стоять перед утратою власної самостійності, як наприклад китайці?

Чи справді окупація чужого краю кінчить війну, як каже Мусоліні? Як так, то пощо Польщі держати в Галичині тисячі жандармерії, поліції, шпигів, війська? Пощо їй розводити провокацію? Пощо їй робити пацифікацію?

Чи справді колонізація ветеранами з побідної армії заспокоює нарід, що потребує землі? Чи вспокоїла поляків окупація Західної України та поселення там польських колоністів? Чи спокійна нині самостійна Польща з великими посілками на Україні, Білорусі, Литві та Німеччині? Чи не бунтуються в ній самі польські хлопці? Чи не бунтуються там самі польські робітники? Чи скінчилася для Польщі війна з грабжем чужих країв, чи може тільки почалася для неї війна поневоленних нею народів, війна, в котрій вона мусить бути побіжена?

ГЕНЕРАЛ КУРМАНОВИЧ — ЮВІЛЯТ

3 приводе 60-ліття його уродни (1876—1936).

„Наказую негайно всякий дальший відворот застановити, натомість приказую готуватись до рішального наступу-удару. Це мій останній приказ, і вимагаю його виконання, доки хоч один український вояк буде при житті..."

3 приказу генерала Курмановича під Чортковом 5. червня 1919 р.

Читаю ці, мов з криці ковані слова в паризькій „Українським Слові" в статті про те, хто є автором чортківської офензивної, і думаю про То-го, хто їх сказав та на завжди закріпив не тільки у свідомості Української Галицької Армії, але й всього українського народу. Бо хіба це не слова, з яких ви вичуваєте гарячий подих епохи чину та залізну волю вождя, для якого необхідність визвольного чину найвищий закон?

Генерал Курманович! Але чому так мало знаємо ми про наших найкращих провідників людей? Про подвизників збройного чину, про тих, що в сучасну хвилю, на наших очах та з посвятию всіх своїх сил творили залізом і кровю історію нової України? І чому так мало цікавимося ми тим, де вони тепер, як їх життя та що жертвувала їм жертвує їм нація зі своєї сторони за їх усецілу посвяту для народу?

Генерал Курманович! Я шукаю чогось ближчого про нього в Українській Загальній Енциклопедії, але знаходжу тут тільки, щонайважливіші дані, тай то — як описує літній опис — не зовсім вірні. Але одна дата тут каже мені дуже багато, а саме дата уродження ген. Курмановича, з якої бачу, що саме цього року припадає ювілей шістьдесятиліття його життя.

Українська громадо! Хібаж це не найкраща нагода пошанувати відповідною згадкою та врочистим святом рідного героя?

І я з великою радістю дістаю вістку про те, що можна мені буде пізнати достойного Ювілята — особисто.

З радістю, кажу, бо тишить мене те, що зможу одному з творців чортківської офензивної, військовому міністрові ЗОУНР і генерал-квартирмейстрові обєднаних українських армій висловити особисто ті почування вдяки і пошани, які повинні сповняти душу кожного з нас при святі визначних людей народу.

І низабаром я вітаю його. Притім уже перші слова, якими ген. Курманович відповідає на моє привітання, повні такої стихійної серйозності, що я зараз з початку нашої розмови почувую всю вагу його індивідуальності та пригадую оповідання про його фанцинууючий вплив на воєцтво і на молодь у нас.

„Обовязок — не геройство" — це перше, що я чую від нього. Але він зазначає притім, що є хвилі, які не вертаються, які домагаються від людини діл спонтанних і щирість самостійних, і тоді відповідальність за сповнення даних обовязків — велика, і тутже погляд добрих синів очей генерала майже непомітно стає пронизливо гострий, і в затишку кімнати, де крім нас двох сидить ще один вищий військовий, почувється раптом щось у роді атмосфери військової квартири, якої подих діймає мене де-далі ширше чіткіше. Ми говоримо спершу про згадану статтю проф. Микетей, що появилася без порозуміння з генералом. Далі про те, як наш Ювілят дав пропамятний приказ, не розмовляючи і не порозумівшись зніким. Описує я, вказуючи дискретно на надходяче свято Ювілею, прохаю в генерала декілька подробиць з його дотеперішнього, такого важкого трудом життя.

„А чи крім вас, — питає мене тут Ювілят — це кого цікавить?"

У відповідь я трохи збентежений кажу, що свято його це свято нації, отже й нема нині в нас нікого, хто не цікавиться особою та життям Ювілята. Але хоч і як однозначно підкреслюю я те, то по-

гляд очей генерала стає на одну коротку хвилю — суворий.

І тут наша кімната вгортається на мент мовчанкою.

„Я знаю її — ту мовчанку! Вона обдає тобі душу пригноблючим холодом, коли думаєш, про те, що культурна суспільність чомусь забуває пошанувати гаразд своїх найкращих синів та подбати, щоб у признанні їх заслуг та епохальних діл вони мали хоч сяк-так забезпечений принаймеш — вечір свого життя. Десь у світі ось є так, що вдячна нація забезпечує своїм добре заслуженим людям старі літа ріжними дарами й жертвами, щоб уможливити їм гідне пбкінчення їх життєвого творчого труду во благо і во славу нації. Так десь є у світі, отак десь у культурних народів, а в нас?"

В кімнаті, де сидимо, ще завжди тяжка мовчанка, і я чомусь не можу відвести очей від тонко обрисованого обличчя нашого генерала. Його вираз де-далі хитається раз-у-раз між повною увагою серйозністю командира армії і теплою ласкавістю високо культурної, у своїм поведенні і в кожнім слові тактовно здержаної людини.

І тут розгортається перед нами важливі картини його життя...

Уроджений дня 26. II. 1876 р. у Вільшаниці коло Золочева як наймолодший із семеро дітей рідні, генерал-хорунжий Віктор Курманович, нащадок старої української священничої родини з Холмищини. Його батько Йосиф, родом з околиці Берестя Литовського на Волищині, одружений з жінкою з роду Концевичів, примушений одним з колишніх наступів царського православ'я на уніятів, утік у Галичину, де став спершу сотрудином та сільським учителем у селі Вільшаниці — як помічник о. дек. Левичького — а описав перейшов до Новосілець Загальних як парох, де й помер. Отут то, а далі в Золочеві, Ювілят скінчив т. зв. тоді нормальну школу та нижчу гімназію, зятимивши із золочівського учительського збору в той час катехита о. Єзерського та професора природи Труша, а

як товаришів обидвох братів Лукіяновичів. З їх то приходом почався в золочівській гімназії національний рух між нашими учениками, якого оередком став співацький кружок, ведений власне Лукіяновичами, і до якого брати Курмановичі, як добрі співаки, належали, причім вартє згадки й те, що найстарший брат Ювілята був у трупі Біберовича. Але хоч і добре вчився в гімназії наш будущий командир, то проте, починаючи особливо від четвертої класи, він, що часто і залобтячи придивлявся муштрі жовнірів золочівського гарнізону, захоплювався військовими вправами так, що вже тоді прохав батька віддати його до війська, не вагаючись притім підкріплювати свого бажання навіть — формальним „страйком"! І так він після покінчення п'ятої класи досягнув того, що був відданий в кадєтську школу в Лобзові, з абсолютуванням якої Ювілят як один з її здібніших елевів вступив на службу до 84 п. п. у Крємі над Дунаєм.

І коли Ювілят це каже, його очі горять молодечим блєском, і він дивиться на нас з усмішкою чудового захоплення.

„Так, панове, — каже він. — Це не була тоді для українців мала річ; дослужуватися при війську вищих місць. Нашу Галичину лаяли тоді „Беренляндом". Вона не імпувала нікому нічим. І треба було отак з усіх сил та дуже серйозною працею добувати престижу для нас. А про моїх батьків ішло мені, щоб їм доказати, що я, вступаючи до війська, таки досягнув свого, „змарнувався". Бо прошу лиш пригадати собі, яка чужа й несимпатична була нам тоді військова служба. Як відемно розмалювали її в нашій літературі, і з яким недовір'ям відносилися ми тоді до військових, зокремаж до офіцирів. Ніхто тоді з наших інтелегентів, на жаль! — не спішався віддавати сина до війська, хоч і були між нашими високими достойниками такі, що їх до того намовляли. І я працював тоді, як кажу, з усіх сил над поглибленням військового знання та над загальною освітою. І після того, як у р. 1902 покінчив у Відні Воєнну Академію (Крігсшуде), був приданий до генерального штабу, де за три роки став сотником при 30 п. п. у Львові. А в р. 1908 придлено мене до російської групи в евіденційнім бюрі (а тоді українці в австрійським генштабі це не було щось звичайне, особливжов у його оперативнім і евіденційнім бюрі! — О. Г.), де я служив до 1912 р. з пізнішим призначінням до служби при куріню 13 п. п. в Більську. А належало тоді до повненої мною розвідної служби робити поїздки на російським терені. Так з хвилю евіденційної війни в р. 1914 дістав я приказ вихити на російську територію для провірки відомостей, що наспівали від ріжних конфідентів..."

Тут генерал оповідає нам, як то він, арештований москалями в Ковлі, опинився спершу у Варшаві на цитаделі під воєнним царським судом як шпиг. І як він до р. 1915 просидів у московським полоні, поки не виміняли його за одного з царських адютантів. Після того він аж до розвалу Австрії повнив службу на фронті, спершу на Буковині, а далі в Італії як командир 37 стрілецького дальматійського полку і командир бригади на відомі з тяжких боїв Крні. Але змагання за Україну для нього — найважливіше.

„Зараз після розвалу — оповідає він, а на його лиця тліє легкий жар зворушення — я зголосився у д-ра Смаль-Стоцького у Відні. Та, на жаль, з огляду на недугу, я негайно на наш фронт відхити не зміг. Аж 24. грудня 1918 р. через Будачет дістався я до Стрия, а далі до Тернополя. Тут наш Військовий Секретаріат дав мені спершу коротку відпустку на відвідини сестри в с. Луці Малій над Збручем. Але ще не вспів я там завітати, а вже вівзано мене знову до Тернополя, звідси до Начальної Команди в Бібрці, а далі на наш фронт під Жовку, де тоді ген. Ромєр переломив його, щоб з Рави Руської передістатися до Львова. Тут моє завдання було: переорганізувати цей фронт. Я переняв команду групи „Жовква" і зміг по двох днях сформувати зі збігців та розбитків 5 сотень, з якими та при допомозі збереженої нами артилерії нам удалось відбити Полякам Жовку. Це тоді йшло в нас скоро, пане полковнику, що?"

І генерал з погідним усміхом дивиться на славного товариша зброї.

„Так, пане генерале, з вашим приїздом УГА вичувала темпо!" — відповідає тут наш вищий військовий, а генерал, розгарячений споминами і повний якогось внутрішнього пориву продовжує:

„Адже ще тогосамого дня призначено мене командантом Півночі, відтинку Сокаль-Рава Руська - Яворів. А вже в кілька днів опісля, ще заки я вспів пізнати фронт, виделегували мене враз із секретарем Бубелюю до Львова у справі переговорів з англійським полковником, делегатом антанті, відносно демаркаційної лінії чи-там завішення зброї. Це момент облоги Львова. А несповна після 2—3 тижнів могого командування на північнім фронті, я був призначений начальником штабу У. Г. А. — аж до звільнення мене диктатором. Це було 7. або 8. червня, нежве?"

„Проф. Микетей подає як дату 5-го — каже тут полковник — а зрештою провірити трудно, бо наші архіви тоді пропали!"

Генерал на хвилю призадумується.

„А цеж така важна дата! — завважує він. — А далі?"

„Після Чорткова, а потім по переході У. Г. А. за Збруч покликано мене як генерал-квартирмейстра до штабу ген. Юнакова, шефа штабу наших злучених армій. Та незгідність щодо оперативних плянів походу армії у глуб України, як теж тяжка ревматична недуга приневолити мене згодом залишити Україну і вернутись до Бадену, після чого я від 1921 до 1922 р. був ще покликаний на командант бригади в Німецьким Яблоннім!"

Тут наш шан. Ювілят вмовкає, а й ми мовчимо ще довго, повні німого пієтизму для його особи, так пропамятно звязаної з дорогою нашим серцям історією наших останніх збройних змагань...

І сидимо ще довго разом, і чуємо, як генерал, доторкаючися свогого приватного життя за останні роки, оповідає нам дещо з часів, як удалось йому добути посаду при одній фабриці автомобілів, а далі — наслідком редукції — втратити її те.

„А від того часу — кінчає Ювілят з болючою усмішкою — живу на ласці і неласці краю..."

Д-р Остап Грицай.

до Стрия, а далі до Тернополя. Тут наш Військовий Секретаріат дав мені спершу коротку відпустку на відвідини сестри в с. Луці Малій над Збручем. Але ще не вспів я там завітати, а вже вівзано мене знову до Тернополя, звідси до Начальної Команди в Бібрці, а далі на наш фронт під Жовку, де тоді ген. Ромєр переломив його, щоб з Рави Руської передістатися до Львова. Тут моє завдання було: переорганізувати цей фронт. Я переняв команду групи „Жовква" і зміг по двох днях сформувати зі збігців та розбитків 5 сотень, з якими та при допомозі збереженої нами артилерії нам удалось відбити Полякам Жовку. Це тоді йшло в нас скоро, пане полковнику, що?"

І генерал з погідним усміхом дивиться на славного товариша зброї.

„Так, пане генерале, з вашим приїздом УГА вичувала темпо!" — відповідає тут наш вищий військовий, а генерал, розгарячений споминами і повний якогось внутрішнього пориву продовжує:

„Адже ще тогосамого дня призначено мене командантом Півночі, відтинку Сокаль-Рава Руська - Яворів. А вже в кілька днів опісля, ще заки я вспів пізнати фронт, виделегували мене враз із секретарем Бубелюю до Львова у справі переговорів з англійським полковником, делегатом антанті, відносно демаркаційної лінії чи-там завішення зброї. Це момент облоги Львова. А несповна після 2—3 тижнів могого командування на північнім фронті, я був призначений начальником штабу У. Г. А. — аж до звільнення мене диктатором. Це було 7. або 8. червня, нежве?"

„Проф. Микетей подає як дату 5-го — каже тут полковник — а зрештою провірити трудно, бо наші архіви тоді пропали!"

Генерал на хвилю призадумується.

„А цеж така важна дата! — завважує він. — А далі?"

„Після Чорткова, а потім по переході У. Г. А. за Збруч покликано мене як генерал-квартирмейстра до штабу ген. Юнакова, шефа штабу наших злучених армій. Та незгідність щодо оперативних плянів походу армії у глуб України, як теж тяжка ревматична недуга приневолити мене згодом залишити Україну і вернутись до Бадену, після чого я від 1921 до 1922 р. був ще покликаний на командант бригади в Німецьким Яблоннім!"

Тут наш шан. Ювілят вмовкає, а й ми мовчимо ще довго, повні німого пієтизму для його особи, так пропамятно звязаної з дорогою нашим серцям історією наших останніх збройних змагань...

І сидимо ще довго разом, і чуємо, як генерал, доторкаючися свогого приватного життя за останні роки, оповідає нам дещо з часів, як удалось йому добути посаду при одній фабриці автомобілів, а далі — наслідком редукції — втратити її те.

„А від того часу — кінчає Ювілят з болючою усмішкою — живу на ласці і неласці краю..."

Д-р Остап Грицай.

НЕСПОДІВАНІЙ НАСКОК

Славетний похід Української Армії покінчився величезною перемогою. Вона наче лавіна нестримно перла червоного ворога перед себе й нарешті заняла золотoverхий Київ.

Та не спав другий ворог. Армія московського генерала Денікіна забалака використати перемогу нашої армії. Деїфікції швидко наближалися до берегів Дніпра. Почувши, що наша армія заняла вже Київ, вони раптом змінили напрямок свого наступу, тобто повернулись на захід, хоч попереду перли на північ. Денікіні гадали, що наша армія хоче звільнити Україну від московських червоних наїзників, большевиків, і віддати її в руки білого наїзника.

Таке вже було наше щастя у визвольних змаганнях... Лізли з усіх боків вороги, а з ними й непрошені гості, всякі американці, італійці, французи й інші, лізли „самоозначувати" нас в імя Вілсонового задуму...

Саме тоді, як денікінці перейшли Дніпро, наша тодішня столиця Кам'янець була в небезпечі. Большевицькі загони з Одеси хотіли через Вапнярку й Жмеринку перебітись на північ. Тимто й загрозили Кам'янцеві.

Також з польською фронту йшли погані відомості. Наша Начальна Команда мусіла негайно рятувати це погане положення. Вона вирішила використати останню резерву, що

була під рукою — бригаду УСС. Бригада УСС мала оборонити важну вузлову станцію Жмеринку та відбити большевиків убк денікінців, що перли з Одеси.

На початку вересня подалася бригада УСС з Кам'янця кількома поїздами на фронт.

Під містечком Тростянкком, що лежить над рікою Богом, Стрільці зустрілися з большевиками. Було багацько втрат по обох бокх. Найбільше втратив III. курінь УСС. І хоч сотник Чичкевич не знизив відразу фронтовим ударом большевиків, то всетаки він підірвав їх силу опоры. Вони пустилися втікати на зареквірованих підводах і врешті опинилися біля Христинівки й Уманя.

Саме під цю пору виїхав на розвідку невеличкий відділ кінноти УСС. Це було 18 вершників під командою хорунжого Петруняка. Завданням цієї розвідки було перевірити, де зупинилися большевики та яка їх сила.

Наше постачання не було багате. Хор. Петруняк збагнув, скільки користи булоб добути тяжко. Він метнувся гаразд то сюди, то туди й швидко вже знав те, що слід. Він довідався, що біля місцевості Христинівка спинився великий большевицький обоз. Три сотні большевицьких піхотинців і десять скорострільних бергелл, добре цього обозу.

Наше постачання не було багате. Хор. Петруняк збагнув, скільки користи булоб добути тяжко. Він метнувся гаразд то сюди, то туди й швидко вже знав те, що слід. Він довідався, що біля місцевості Христинівка спинився великий большевицький обоз. Три сотні большевицьких піхотинців і десять скорострільних бергелл, добре цього обозу.

Наше постачання не було багате. Хорунжий Петруняк згинув, скільки користи булоб для бригади, колиб удалося захопити цей обоз у большевиків. Та в хор. Петруняка не було до цього відповідних сил. Адже було безнадійно починати з 18-ма козаками бій проти ворога, що був кільканадцять разів більший. Все-таки хор. Петруняк довго не міркував. Він миттю рішився на очайдушний крок зі своїми вісімнадцятьма товаришами, які знечевя наскочили на обоз червоних.

Щастя завжди по боці відважних! Геройським вершникам повезло. Большевики ніяк не сподівалися цього нападу. Крім цього вони не могли розібратися, яка сила в ворога, що грядув на них наче грім з ясного неба. Вони дуже налякалися й пустилися в розтіч.

Перемога відділу хорунжого Петруняка була незвичайна. У його руки попалася величезна добыч. Біля 1,000 кримських волів і баранів, каса, вози, коні — все те попало в руки наших відважних кіннотчиків. Цей ненадійний наскок дуже налякав большевиків і придбав для нашої інтендантури чимало користи.

Цих вісімнадцять героїв команда нагородила окремою похваляю, а хор. Петруняк добув вищий ступінь.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАП ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ЛІПША МОЛОДА, ЧИ БАГАТА?

(Оповідання).

Кількадесят кроків перед ними стояв малий візок. На візку сиділа дівчинка, мабуть недужа. Оба господарі підійшли до неї і Глодяк, показуючи на дівчата при сні, спитав:

— Не сказала би ти нам, дитино, котра то з тих дівчат донька Духнича?

— Донька Духнича нема там, — відповіла дівчина. — Вона не ходить на роботу.

— Я гадав, що воно так буде, — замітив Глодяк. — Хто, як хто, а донька такого Духнича працювати не потребує.

— Вона працювала би дуже радо, — дівчина перебіла журливо. — Працювала би, як би могла. Та вона не годна працювати.

— Вона може хора? — спитав Костира.

— Всього свій вік, — відповіла дівчина і, показуючи на себе, додала. — Вона спараліжована. В своїм життю ще ні раз не стояла на своїх власних ногах.

Тепер вже знали, що та спараліжована дитина, то багата донька Духнича. Очевидно, не сказали їй, що вони розігнались буди до неї і що один одному завидував. Пі по кількох словах попрощали її і відійшли. Коли вже були назад на дорозі далеко від неї, Костира вхопив Глодяка за рамя і сказав:

Жінка (до чоловіка): Уяви собі, яке нещастя! Ганя підчас сприявання зломилася ногу! Чоловік: Скажи їй, що все, що лише поломить, стягну їй з платні!

(Кінець)

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІ.

М. Т., Вудбайн, Н. Дж. — Повідомлення про такі підприємства належать до платних оголошень.

Мама входить до спальні маленької Олюсі й бачить, що вона має слюзи в очах.

— Що тобі, дитинко? Чому плачеш?

— Бо, мамусю, мені дуже було скучно, то я хотіла оповісти собі казку... А як я стала оповідати собі про чарівницю, то страшно перелякалася...

СИЛА ЧИ СЛАБІСТЬ СОВЕТСЬКОГО СОЮЗУ?

На ту тему відбувся в Женеві публічний виклад ред. М. Єремєєва, про який „Журналь де Женев“ дає справоздання, написане політичним редактором П. Е. Бріке, вже знаним українцям з численних статей в обороні поневоленого Москвою народів. Ось воно:

„Чи советський Союз є в силі допомогти своїм союзникам відбити напад і виявити військову приготуваність? — то є питання, на яке відповідь вичерпуючому викладі, зробленому в льокалі Національного Союзу ред. М. Єремєєва, директор Агенції Офітор і бувший Секретар Центральної Ради. Бесідник перш за все звернув увагу на дивну зміну, яка від трьох років зайшла в закордонній політиці большевиків. Після того як вони завше обкидали Лігу Націй болотом, вони з'явилися в Женеві, і Лівінов заанонсував себе найвірнішим оборонцем засад Ліги та колективного забезпечення. В той же час як він там горячково уживав всіх заходів для відвернення від СССР всякої військової небезпеки, він вживав також всіх заходів, щоб загострити відношення між іншими державами та викликати поміж ними війну. Французько-советський пакт є властиво такою спробою поставити проти себе і то в спосіб дуже небезпечний Францію й Німеччину. Одночасно Москва ставила Англію проти Італії, підбиваючи першу на с а н к ц і ї. Не тяжко зрозуміти причину такої політики: війна поміж чужими країнами легко перейде в війну класову та доведе до світової революції. Але чому тоді СССР так боїться збройного конфлікту на своїх кордонах, чому його політика так мінеться і чому Кремль виклає таку турботу? А все це тому, що советська влада побудована на поневоленій нації, підбитих колісах московських царями. Промовець нагадує, що 35 мільонів українців, підбитих Советами, стало вимагають незалежності. Щоб їх приборкати, Москва зарядила їх поневоляти колхозами та совхозами. Кавказ зі своїми 12 мільонами верхівців, Туркестан з 14 міль. мешканців, інші нації, що живуть в Сибірі, в Карелії, в Уралі, в Білорусі складають разом до 89 мільонів людей, що є більш як половина цілої держави, яка ворожа москалям. Прелегент виклає, що фактично вся політика Советів керується національним питанням. Свій головний успіх вони якраз завдячують національному питанню, бо Денікін упав перед Москвою якраз тому, що бився проти України та Кавказу. Пізніше Ленін та його наступники боролися за цілковите знищення національності, які були завше ворожі нівелюючому комунізму, але цим вони лише збільшували їх відбіжну силу. Вони вживали все: п'ятилетки, визниці, де скільки не росіяни доходять до 80%. Тому, що з цього нічого не вийшло, сьогодні Москва старяється спертися на російський націоналізм. Вона проголошує себе наступницею царів і доходить до того, що за кордоном кокетує з монархістами. В самому Кремлі є така розгубленість, що большевики спішно відкидають гострі заходи проти національностей та стараються здобути прихильність козаків, або дають привілеї туркестанцям. Не вважаючи на це, незадоволення росте. В самій Україні в минулому році відкрито дві змови. Оже треба завважити, що більшість поневолених націй є тепер цілком свідомою своєї національності і хоч

Європа в 1919 році їх відштовхнула, щоб створити знову Велику Росію, тепер не буде вже справедливим знову їх офірувати для цієї мети. Ці нації не допустять більше московської зверхності, бо для них досить цього одного досвіду, а тому в Москві добре знають, що в моменті зовнішньої небезпеки невідкладно вибухне революція. Внаслідок цього переполюху Москва саме і хапається за Лігу Націй та за Францію. Але яку користь Москва може принести цій останній? Тут бесідник цитує статтю генерала Жанена, знаменитого оборонця Вердену, який твердить, що допомога червоної армії є цілковито негативна. „Бесідник мав корисний відчит, за яким з симпатією слідкувала численна аудиторія і треба особливо відмітити, що він зумів держатися виключно фактів, подаючи величезну документацію, вибрано виключно з большевицьких публікацій“.

З УКРАїнського ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

НЮ ЙОРК, Н. Я.

Звіт Комітету Збаражчан.

Комітет Збаражчан в Нью Йорку, який поставив собі за ціль вибудувати Український Народний Дім в Збаражі, вислав на руки краєвого комітету за шість літ своєї діяльності, від 1930 до 1936 року, суму 1,105 доларів. Ту суму він роздобув таким шляхом: жертви: від Української Просвітньої Громади в Сейнт Луїс \$10; від М. Дячуна, П. Бартова, В. Батука по \$5; Л. Бучак \$3; Г. Агрес, С. Гарасимчук, І. Кіричичний по \$1; по 50 ц.: Н. Бучачський, І. Тураш, Г. Дячун. Всіх жертв \$34.50. В комітетовій касі було \$51.61. З ріжних імпрез прийшло: в 1930 році — \$112.25; в 1931 — \$301.88; в 1932 — \$248.87; в 1933 — \$131.75; в 1934 — \$158.11; в 1935 — \$155.80; в 1936 — \$13.15. Разом з двома попередніми сумами \$1,207.92. Місцевих видатків при тім було \$31.05. Осталось в касі \$61.77. Контрольна комісія перевірила всі рахунки і знайшла все в порядку.

Ми, збаражчани, що перебуваємо в Нью Йорку, зрозуміли вагу Українського Народного Дому, в якому концентрувалось українське суспільне життя, та в якому виховувались молоді покоління в патріотичному дусі; тому ми рішимо нашим братам у старму краю прийти з помічю, щобі такий Дім збудувати. Як звіти виказують, наша праця, беручи під увагу тутешні успіхи. Завдяки нашій підмозі Дім вже буде збудований, але тепер треба нам всім взятися до дальшої праці, щобі його покінчити. Отсим шляхом ми звертаємося до всіх українських громадян зі Збаража, а також з інших місцевостей, що з нашим ділом симпатизують, без огляду на те, де вони знаходяться, в Америці чи Канаді, щобі вони причинилися також своїми жертвами до згаданого діла. Жертви можна слати на адресу касієра Петра Славути, 221 Ave. U, Brooklyn, N. Y., або впрод до Збаража на руки д-ра Івана Кульчицького.

За Комітет: І. Демчук, П. Славути, Н. Фесолович, М. Крук.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАїнського НАРОДНОГО СОЮЗА.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

ЧИ НЕ ДИВНО?

На зборах Американського Медичного Союзу, що відбулись минулого тижня в Канзас Сіті, викликало широку дискусію питання, що саме викликає серед людей нежит. Видно, що лікарів дивувало, що, не вважаючи на його загальне поширення, на часте за-непадання людей на нежит, він усе ще лишився невилікувальним.

Навіть по лікарським конгресі можна про нього сказати, що Марк Твєйн сказав про погоду: всі про неї говорять, але в її справі нічого не роблять.

ЛІКАРІ БЕЗ НЕЖИТУ?

Ще можна би це зрозуміти, якби так лікарі самі були вільні від припадків нежиту. Та, як звисно, нападає він і лікарів, і здається, зовсім не менше, як нелікарів.

І, як нелікарі, так і лікарі, не мають на нежит ліку для себе. В одній американській пєсі студенти медицини питаються великого професора медицини, що він робить на нежит.

„Як я був студентом“, професор відповів, „ми питалися те саме нашого найславнішого професора. Знаєте, що він нам сказав? Він нахилився нам до вуха і шепнув: „Скажу вам під секретом: як я дістану нежит, то йду в крамницю й купую собі 12 нових хустинок до носа“.

Як це неправда, то лікарі певно мене поправлять. Та я маю підозріння, що це правда. Чи не тому продають хустинки до носа в аптеках?

ЛЮДИ БЕЗ НЕЖИТУ.

Та є в світі народ без нежиту. Це ескімоси, люди, що живуть далеко на півночі, в підбігунових околицях.

Стверджено, що вони нежиту не мають. Дістають його лиш винятково, а саме тоді, як зіткнуться з моряками, що до них заплунуть з теплих країв. Тоді вже катар у них стане справжньою пошестю.

Цей факт дає лікарям натяк, що нежит переноситься не повітрям, але через людей. Це дає надію, що незадовго лікарі додумаються, як запобігти переносенню нежиту навіть при живих людських зносинах.

ЗАВИДУЄ ЗВІРИНІ.

Підчас дискусії над рефератом одного лікаря, котрий доказував, що осідком недуги нежиту є носова яма, д-р Марвін Колом з Нешвилла, Тенесі, говорив:

„Я переконався, що людська звірина є жертвою спеціальної групи недуг, від якої інші звірята вільні. Для мене пояснення цього факту дуже просте й розумне. Він має свою основу в тому біологічному факті, що людина довгі віки в своїй еволюції була чотириножною звіриною.“

„Як чоловік іще ходив на чвораках, а його голова звисала вниз, виділини з його носової ями випливали вниз самою силою тяжкості. Як він став ходити просто (на ногах), його система виділювання змінилася радикально.“

МЕХАНІЧНА ЛЮДИНА.

Департамент праці у Вашингтоні замовив в одній фабриці в Пїтсбургу для вистави столітнього існування стейту Тексас „механічну людину“. Є це манекін на штиб людини, що має висоти 7 стіп, з 500 ріжними механізмами в середині.

Ця „механічна людина“ дістала тяжке припоручення: має вона виголосити на виставі 4-хвигову промову про вагу машини для людей. Зроблена вона так, що наперед їй засвітяться очі, потім рушуться уста, далі вона вклониться гостям, звернеться напрова й покаже рукою на виставу машинерії, а потім стане говорити.

У своїй промові „механічний чоловік“ розповість про великі заслуги машини: як машини помагає людині виконати великі роботи, як вона захирає від неї тяжкі й неприємні задачі, як вона дає людині дешеву й скору комунікацію, поширює знання і так далі.

МАШИНА Я ПОШИРЕННЯ ЗНАННЯ?

Що машина робить для людини все те, цього не можна заперечити. Одначе щодо поширення знання при помочі машини, чи не треба тут покласти межі цим претенсіям як неоправданим?

Правда, машини можна вжити для поширення знання. Машина до писання дає нагоду людині писати скорше, як рукою. Друкарська машина дає

нагоду поширяти книжки й газети. Автомобілями й залізницями можна розвезити книжки багато скорше, як волами.

Одначе чи кожда книжка й газета поширює знання? Чи кожда книжка й газета вчить людину думати? Чи нема книжок і газет, які таксамо поширюють незнання й темноту, як інші поширюють знання? І чи не скріпила машина не лише силу людей, що хочуть ширити знання, але й силу людей, що хочуть ширити темноту?

ПОЩО АЖ ЗАМОВЛЯТИ В ФАБРИЦІ?

„Механічна людина“, котру департамент праці замовив у пїтсбурській фабриці, а котра має давати на тексаскій виставі відчит про вагу машини для поширення знання серед людей, очевидно не буде говорити зо своєї голови, бо в її голові нема мозку. І не придумала вона цієї промови власними силами, а написав цю промову Верне А. Зімер, письменник з відділу мір при департаменті праці у Вашингтоні. І виголосить „механічна людина“ цю чужу промову, не змінюючи в ній ні одного слова. Виголосить кожде слово так, як їй нащепче якийсь бесідник, що прочитає відчит, написаний Зімером.

Чи не є ця машина, що буде говорити про вагу машини для поширення знання серед людей, відбиттям деяких людських, що в нинішніх часах досконаліх машин ніякого знання не мають? Чи нема ніякої не мають, а тільки механічно повторюють чужі думки, які їм хтось нащепче? Чи нема нині людей, які в голові не мають мозку, себто живого механізму для думання своїх думок, а тільки механізм для витворення без думки чужих думок? Чи нема й бесідників таких, які виступають перед масами не зо своїми промовами, але з промовами, написаними їм іншими людьми?

Мені здається, що думка поставити на виставі „механічну людину“ з промовою про вагу машини для поширення знання дуже влучна: ця машина буде наче насмішка над тими людьми, що зрєклися бажання думати, а самі перемінлилися на машину до бездумного повторювання чужих думок.

ПОМЕРЛА ВИЗНАЧНА УКРАїнська ПАТРІОТКА

Канадсько-українські часописи принесли сумну вістку про передчасну смерть Анни Йонкер, великої української громадянки з Вінніпегу, Манітоба, в Канаді.

ПОМЕРЛА НАША ПРОВІДНА ДІЯЧКА.

Дня 6. травня померла у Вінніпегу найбільша наша на-родня діячка в Канаді — Анна Йонкер. Прибула в Канаду з Калуша 15-літньою дівчиною та прожила в ній 30 літ. Остала сиротами троє дітей і мужа — знаного лікаря д-ра Йонкера.

Своєю милою вдачею, ревною й безустанною народньою працею і великою жертвенністю на ріжні народні ціли вона здобула собі велику пошану й любов серед українського суспільства і заслужила на назву найбільшої української народньої діячки в Канаді.

Передусім відзначилась Покійна величезною жертвенністю. Мабуть нема ніякої важкої народньої справи, на яку вона не дала своїх соток, а то й тисяч, доларів. Коли українці Вінніпегу не могли спромогтись на влаштування парадного воза на ювілейне свято Канади, вона власними силами (дала 850 дол.) здобулась на таку річ, щоб тільки Українська Нація була заре-презентована на тому ювілейному святі Канади. Вона розуміла потребу національного виховання нашої місцевої молоді й жертвувала \$1,000 на Інститут ім. Петра Могили. Сотки доларів зо своєї кишені переслала вона через Червоний Хрест для своєї далекої Батьківщини, а також завзято працювала для поширення доброго українського імені, нашої пісні й танку серед чужинців. Вона фінансово помагала балетмаєстріві В. Авраменкові в його першому виступі з народними танками в Вінніпегу, а на виступи школи Авраменка й хору Кошиця закуповувала сама сотки білетів вступу і роздавала бідним українським мешканцям Вінніпегу, щоб вони мали можливість побачити дійсне українське мистецтво. Максимум своєї енергії вкладала Покійна в Т-во Канадського Українського Жіноцтва, де була довголітньою головою. Завдяки їй це Т-во впродовж свого існування вислало біля 6,000 дол. на ріжні цілі батьківщини, особливо на політичних в'язнів, визвольний фонд, інвалідів УА, старокраєвої жіночої преси, Рідної Школи і т. п. По правді з тієї суми майже більша частина — це її гроші, що вона завжди докладала до збірок, кажучи: „Додаю, бо так мало не сміємо послати на таку велику ціль“.

Хоч була замужня за американським голяндцем, впродовж свого життя не тільки ні хвили не була байдужною до справ свого народу, але й віддавала для нього все, що мала: час, гроші, енергію, розум. В дійсності її невтомна й надсилна народня робота причинилась до її тяжкої недуги, що так передчасно забрала її зпоміж нас. Треба мати залізне здоров'я й сталеві нерви, щоб невпинно брати участь у ріжних, нераз цілонічних, засіданнях, сходинах, ріжних підприємствах, зборах, вічах і ін. Покійна завжди брала в них участь, хоч в останніх часах була вже напів спараліжована.

До цієї її народньої діяльності треба ще додати її добродійність для бідних і немічних наших імігрантів. Соткам їх вона помагала матеріально і старалася про заре-

біток для них у часі господарської депресії.

Зокрема Покійна надзвичайно дбала, щоб наше жіноцтво було заре-презентоване всюди, де могло би стати в обороні українського народу. Це вона вислала одну велику і впливову діячку на Світовий Жіночий Конгрес в Відні (1930 р.), щоб домогтися прийняття в члени Конгресу й українок. Колиж збірка на покриття кошту подорожі делегатки виказала тільки \$350, Покійна доложила своїх власних грошей \$650, щоб делегатка могла влітати. Також і сама поїхала на той Конгрес. Підчас відвідин у Галичині Покійна матеріально помагла тамшній діячці пані Мілені Рудницькій взяти участь у Міжнародньому Парламентарному Конгресі в Лондоні.

Величезна заслуга Покійної в тому, що вона навязала тісніше співжиття між українським та англійським жіноцтвом у Канаді. В тій цілі вона зорганізувала Т-во Канадське Українське Жіноцтво, що стало філією Великої Жіночої Національної Ради. В цьому Т-ві впродовж 8 років вибирають її головою через аklamацію. Серед англійських жіночих організацій рефератами, викладами про Україну і при помочі ріжних імпрез об'єднаймлює вона англійське жіноцтво з нашою історією, культурою, мистецтвом і національними змаганнями та досягненнями. Використовує кожду нагоду і витрачає багато власного гроша, щоб здобути прихильність для української визвольної справи серед впливових канадських англійських кругів. Тому звичайно бувало, що коли була яка важна справа, що торкалась українців, ті круги звертались до неї по ближчі інформації і пораду.

Смерть нашої Дорогої Провідниці — це неощіна втра-та не тільки для нашого жіноцтва в Канаді, але й для цілого суспільства і цілого українського народу. Всюди відчувається її відсутність. Одначе її саможертвенна праця не останеться без великих добрих наслідків серед нашого суспільства, а зокрема жіноцтва. Вона, донедавна наша Активна Провідниця, буде творити нашою Духовою Провідницею, Провідною Зіркою на тяжкому шляху, що веде до визволення України!

Хай ця земля чужа, буде легкою Тобі, хай пригоне Тебе, як Рідна Мати-Україна!

Поклінь Тобі, Незабуття Провіднице Нашої!”

ПОДЯКА.

Не маючи адрес усіх горожан і прихильників, котрі дня 12 травня при виборах віддали свої голоси на мене як на кандидата на стейт-ового сенатора, складаю от-сею дорогою всім тим, що віддали голоси на мене, як і тим, що наклонували інших до голосування на мене — сердечну подяку.

Я вправді не дістав потрібного числа голосів, щоб бути кандидатом, одначе я дістав звиш 10 тисяч голосів, а це свідчить, що хоч не було великого розголосу, всеж таки я мав багато прихильників. Тому є надія, що наступним разом буде можна сподіватися побіди особливо, коли постараюсь про попертя партії, чого я тим разом через опізнєння не міг дістати.

Ще раз всім дякую і остаюся з належним поважанням
Омар Е. Малицький,
512 Society for Saving Bldg.,
Cleveland, O.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

З хрестин на інвалідів.

Дня 29. квітня відбулися хрестини малого Михайла Насевича. Підчас забави О. Гресько, який недавно приїхав з рідного краю і знає краєві обставини, згадав про незвідну долю наших інвалідів та вівзав привяних, щоб зложити лепту для тих, що життя наражали за волю України і осталися каліками. Державними не опікується, нізвідки ждати їм помочі, а хіба від добрих людей, від ширих американських українців.

А що п. Насевич, як і всі гості, що були привяні, це ширі патріоти і прихильні народній справі, то і поклик О. Греська увінчався успіхом.

Збіркою занялась П. А. Рій. Зложили по \$2.00: П. Кирилюк, Насевич, С. Рутецкий, Г. Слободян, П. Рій, А. Дубас, А. Сивуляк. По \$1.00: А. Рій, О. Гресько, Коцюбинський, Борисевич, Матішин, А. Вишиванюк, Сава, Панасовська, М. Потучко і Р. Кісь, а І. Пеленський 50 ц. Разом зібрано \$24.50, які вислано до краю через Обєднання.

Присутня.

Bremen Europa
7 днів до СТАРОГО КРАЮ
Поспішіть потяги такі від самого корабля започаткують вам приємну подорож до Старого Краю.
Або подорожувати популярними експресивними пароплавами.
COLUMBUS
HANSA ~ DEUTSCHLAND HAMBURG ~ NEW YORK
XI. OLYMPIAD BERLIN AUGUST 1-16
Знамениті залізничні поєднання з Бремену й Гамбурга.
Ближчі інформації дасть кождий місцевий агент або головне бюро
HAMBURG-AMERICAN LINE
NORTH GERMAN LLOYD
57 BROADWAY, NEW YORK

Також симпатія.
— Чи твій директор тебе любить?
— Ціє як! Як тільки кілька мінут спізнаюся, то він уже страшно денерветується і робить мені докори.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

БОЛЬШЕВИЦЬКА ОБЛУДА

Що варта ті часописи і книжки, що їх друкують нині українською мовою на Великій Україні під большевиками, можна пізнати по тім, що друкується в тутешніх большевицьких „Українських Щоденних Вістях“.

Вихвалюють ті московські прихвостні большевицький лад на Україні; беруть навіть в оборону перед так званими „панамі“ робітників тут на американській землі; але в себе завели кріпацтво, відобрали людям землю і їх господарства і змушують тепер бідних людей разом жити, працювати і їсти з одного корита, немов яких арештантів.

Ви, московські прихвостні, вмієте виступати проти наших робітників пера і наших національних провідників, називаючи їх „панамі“, або „капіталістами“. А чому ви, прихвостні, не виступали проти своїх московських панів, коли вони літаками їхали в гостину до Варшави, цілувалися з поляками; або як вони вступали до Ліги Націй, яку ви колись останніми словами лаяли, називаючи її клікою капіталістів, робітничих кровопийців і т. д.

Так, ми будемо виступати проти вас і ваших „єдиних фронтів“, бо ми вже на вас добре пізнались і знаємо, що своїм „єдиним фронтом“ ви хочете нас „єдино“ заманити у московське ярмо. Ми викинули вас двірми, а ви хочете назад вікном влізти. Вже тепер ви навіть сховалися в овечу шкуру і перестали навіть у своїх відозвах уживати таких слів як „товариші“ або „большевик“, а натомість уживаєте „брати і сестри“, або „народний“ і т. п., щоб тим баламутством затагнути несвідомих на ваші „зізди“, „конгреси“ і т. п.

Та український нарід уже прозрів і пізнався на фарбованих лисах. Він уже дивиться не тільки на те, чи газета друкована по українськи, але ще більше звертає увагу на те, що в тій газеті пишеться.

Тяжко Мелешук, Нью Йорк, Н. Й.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО ПОТЕРПЛИМ ВІД ПОВЕННІ.

Алтуна, Па. — Від. 145 У. Н. Союзу замовив панахиду за померлих членів і члениць відділу, яку відправив місцевий парох. По панахиді він попросив приваних зложити жертви на потерпілих від повення, й та збірка принесла \$4.50.

Г. Сеньків.

Нью Йорк, Н. Й. — Українське запомогове товариство Скалат ухвалило на своїх місцевих зборах жертвувати з товариської каси \$10 та вислати ту жертву до Обеднання для потерпілих від повення.

Підхлібник.

Пан тїсточко перестав читати газету й каже: — Це дійсно дивне! Найбільші ідіоти женяться з найгарнішими жінками!

У домашньому затиші.

Чи ви вірите в це, що курення прогання погани думки й поганих настроїв? — Напевно, бо все, коли я дома курю, моя теця виходить із хати!

Мати: А волосся має дитина по батькові!

Гість (поглядає на лисину господаря дому): Як то гарно, що принайменше волосся осталося в родині!

Артистка: — Мусите знати, що я одна з перших артисток у світі!

— Дуже можливо! Я так менше-більше оцінював вам вік!

В СПРАВІ ДОПОМОГИ ПОВЕННЯМ

Обеднання одержало в останніх часах багато листів від комітетів, що потворилися в місцевостях, що потерпіли від повення, в яких дякується українському громадянству за відчуття нужди своїх ближніх і допомогу.

Щоб та наша акція була доведена до гарного кінця, просимо всі громади і комітети докінчувати збірку акцію, а зібрані гроші негайно вислати. Іде про те, щоб та допомогова акція не проволікалася, бо в тій випадку є дійсно так, що двічі дає, хто дає зараз. Ми не можемо виратувати наших потерпілих від повення цілковито з нещастя. Це не є в наших силах. Ми можемо допомогти тільки тим, що найбільш потерпіли, і то допомогти їм у перших хвилях нещастя.

Жерти, що їх висилається через Обеднання, треба слати на таку адресу:

ОБЪЕДНАНІЕ P. O. Box 122, Hudson Terminal, New York, N. Y.

УКРАЇНСЬКИЙ ГОСТИННИЙ КУТОК

УКРАЇНСЬКОГО ТОВАРИСЬКОГО ЖИТТЯ В НЬЮ ЙОРКУ. Тут вам малий відпочинок у симпатичній українській атмосфері та в гутірці з добрим товариством.

Всіх гостей радо вітаємо! МАРІЯ СКУБОВА, власниця, 79 ST. MARK'S PLACE, NEW YORK, N. Y.

ЩО ВАШ СОН ГОВОРИТЬ? — ЯКИЙ ЙОГО НУМЕР?!

Найновіше пояснення снів з ТРОМА числами знайдете в новій українській щодній виданні СОННИКУ У ЄГИПЕТСЬКО-ВАВИЛОНСЬКИМ ПЕРШИЙ ТОГО РОДА УКРАЇНСЬКИЙ СОННИК, ЗА ЯКИМ ВИ ДАВНО ШУКАЛИ

Крім пояснення снів знайдете там Вороження з руки — Хіромантия; Френологія — Фізйогномія — Вороження уродин і т. д. Ціна лиш 30 центів.

ЗВЕРТАЄМО УВАГУ, що цей сонник вже на ВЕЧЕРПАННЮ.

Тому як Ви хочете мати цей сонник з ТРОМА номерами, то сейчас вложіть до конверта 3 шістьни (стемців не висилаєть) подайте свою адресу і вишліть до: KULYNITCH PRINTING CO., 418 East 9th Street, New York, N. Y.

УМІРКОВАННЯ.

Наші ціни є умірковані. Це треба конче зазначити, бо репутація, яку ми маємо щодо кращої услуги, могла би когось навести на думку, що за наші услуги ми жадємо значно багато.

На ділі наші услуги є для всіх і тому наші ціни є для всіх приступні.

STEPHEN J. JEWUSIAK & SON FUNERAL DIRECTORS 77 Morris St., Jersey City 34 E. 25 St., Bayonne Phone: Bergen 4-5989 Bayonne 3-0540

Чим є жінка.

Для адвоката: — найвищою інстанцією.

Для лікаря — холерою.

Для домовласника — каменницею, яку вічно треба відновляти.

Для драматурга — режисером драматичних сцен.

Для банковця — векселем, якого не можна пустити в обіг.

Для журналіста — коректором.

Для музика — дисонансом.

Для маляра — складом фарб.

МАГОМЕДОВІ ЖІНКИ

Всю молодість був вірний одній жінці. — У Медні мав 14 жінок. — Матері віруючих.

Магомед поширював іслам мечем. Це було переконливе та приносило користь. За десять літ його влада було 70 виправ, із них 24-ром провадив особисто. Знав якнай докладніше, скільки який музудманин жертвував для ісламу й відплачувався йому відповідно до того.

Нарочно був убогий. Вишавність і святість не йдуть у парі. Вставав досвіта, позаміт підвіря мечету, подовів кози, вичистив свою скромну одежу тай сідав перед мечетом, звідки вилодів Арабією та втішався таким пошануванням, якого, по словах наочних свідків, не знавався навіть візантійський володар.

Власної хати не мав. Спав почерзі у своїх жінок, яких невеличкі, бідні хатини були довкола західних воріт мечету. Поводився з ними зрештє добре, однак для вдержання своєї поваги мусів їх держати дуже скромно.

У Медні мав чотирнацять законних жінок, яким надав титул „матері віруючих“. По смерті Хадізи мусів згідно зі звичаєм знову оженився. Взяв собі ту, що була найближче під рукою, вдову Санду. Не любив її так, що був би пізніше прогнав, коли б не була хитра та не відступила ночі (на яку мала по черзі право) його наймилішій жінці Аїші. Тим здобула вдячність Магомеда та забезпечила собі становище.

Далі взяв собі Магомед Хазару, Омарову дочку. Ця була така погана та неприємна, що її впливовий батько ніякими грішними ані натиском не міг вплинути на ніякого музудманина, щоб її взяв собі, з чого мав великий стид. Тоді Магомед пожертвувався для приятеля, взяв собі Хазару за жінку та був добрий для неї.

Дальшою жінкою була стара баба Маїмуна, тітка великого полководця Халіда, якого собі так зеднав. Взяв собі також дочку вбитого жидівського начальника Суфію, дозволив їй не змінювати віри батьків і боронив її перед іншими жінками, які її побивали нібито з причини віри.

Аїша подовіла, як її було 20 літ, а пережила Магомеда на пів століття. Уладія збір-

ку Магомедових думок. Каліфи боялися Аїші та старалися її в усьому догодити.

Попри законних жінок мав Магомед багато невінчань, які роздавав найкращим полководцям у нагороду.

Принада, що Магомед мав так багато жінок, була одна: хотів мати сина, наслідника, що провадив би далі його справу. Без сина араб не вміє уявити собі щастя. Та всі його жінки були бездітні. Діти мав лише від Хадізи, та з них осталося йому лише Фатіма.

Лише раз здавалося, що буде вислуханий. Єгипетський намісник після Магомеда золотого, білого ослат та синьою золотаволосою невінчанкою, християнку Марію. З нею мав сина Юрагіма й ще трохи вона була зняла місце Аїші. Однак хлопець помер ще немовлятем, а з ним і Магомедові сподівання.

Однак наймилішою для Магомеда була Аїша, дочка Абу Бекра. Залюбився в ній, як їй було шість літ, а йому п'ятдесят. Тоді не було на такі річі параграфу, однак Абу Бекр попросив Магомеда, щоб підіждав, аж Аїша підросне. Ждав три роки, потім прийшов по неї, хоч ще не була дозріла. Сиділа в гойдалці та бавилася лялькою, коли мати сказала їй, щоб собі вмила личко та надягла святочну одежу. Забрала ляльки та пішла з Магомедом.

Любив Аїшу, бо була гарна, струнка, звинна й уміла старіючого Магомеда розвеселити. Високо цинив її, бо одинока з усіх його жінок прийшла до нього як дівчина. Надавала моду в державі: її звичай запускати собі волосся пахоцями, аж олійок стівав по чолі та носити перстені на всіх пальцях, вдержався століттями.

Під дитячою веселим личком скривалася небезпечна інтригантка, яка мала на Магомеда більший вплив, ніж міг сподіватися. Ненавиділа Магомедову дочку-одиначку, Фатіму, тому, що їй забирала місце першої жінки в державі. Із спорів між ними двома жінками повстали пізніші війни, державні перевороти та поділ ісламу на часті.

Аїша подовіла, як її було 20 літ, а пережила Магомеда на пів століття. Уладія збір-

ку Магомедових думок. Каліфи боялися Аїші та старалися її в усьому догодити. Попри законних жінок мав Магомед багато невінчань, які роздавав найкращим полководцям у нагороду. Принада, що Магомед мав так багато жінок, була одна: хотів мати сина, наслідника, що провадив би далі його справу. Без сина араб не вміє уявити собі щастя. Та всі його жінки були бездітні. Діти мав лише від Хадізи, та з них осталося йому лише Фатіма. Лише раз здавалося, що буде вислуханий. Єгипетський намісник після Магомеда золотого, білого ослат та синьою золотаволосою невінчанкою, християнку Марію. З нею мав сина Юрагіма й ще трохи вона була зняла місце Аїші. Однак хлопець помер ще немовлятем, а з ним і Магомедові сподівання.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

НА ПРОДАЖ РЕСТАВРАНТ в добрім положенні, свіже повітря. Продам з причини старости. Першестад для україня. Хто купить не пожадує. За ціну поговоримо устно. Голоситися до: PAUL SENKIV, 553 Hazard Rd., Palmerton, Pa.

ПОТРІБНО РОБІТНИКА на ферму, котрий уміє доїти корови і робити кінями. \$20 на місяць харчі і помещання. Хто хоче, то прошу писати на цей адрес: JACOB TIMOSHCHUK, Box 25, Arkville, N. Y.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР 321 E. 18th STREET, between 1st and 2nd Avenues, NEW YORK, N. Y. Tel. GRAMERCY 5-2410. Урадові години: рано від 10 до 12, ввечір від 6 до 8, а в неділі рано від 10 до 12.

НА ПРОДАЖ ФАРМА І ГОСПОДАРСТВО В КРАЮ. Фарма 42 акри, близько Нью Йорку, з домом на 12 кімнат і 5 інших будинків, великий сад, ріка, худоба, копи, багато курей, все знаряддя, господарська машинерія і автомобіль. Власник не може заплатити догуг, продається дешевше як сам дім і будинки вартують. Господарство в Галіччї, перемішляний повіт, 20 моргів поля, все прикулі і в гарнім положенні, близько залізничі, мурована хата і будинки, вода перед хатою, сад, пшениця, пш. худоба, коні, обічне поле. Власник вдова слабого здоров'я і з малими дітьми, продасть на догінних усяляк. D U C H, 84 E. 7th St., New York, N. Y.

Написати ліне шпї про пораді і поміч до того добре відомого арабського астролога, ворожбитя та долоні і містичного чинчача. Ліне залучити на \$1.00 зорні ордер, запитайте чотирин питаннї про провалїх словкїя, загубленї речї, любов, подружжя, бізнес або якїнебудь іншїй предмет. Не забудьте посилати про шїй безплатний несподіваний дружок. Подайте коначно день і місяць вашого народження. Пишіть по англїйськи. Зашліть до проф. що називається Raffed Haminey. Особи, що мешкають у Джерзі Сїті або в околіті, мусять прийти до офісу. Як прийдете, ми скажемо вам наше ім'я і назвище, дамо вам пораді і іскушї поміч, яка вам потрібна. Замовте собі телефон денї прийому. Delaware 3-5904. Office: 383 JACKSON AVE., Cor. of Ego Ave. (over Meat Market), JERSEY CITY, N. J. 84-90

БЛИЗНЯТА ТАРЗАНА.

Приваба нетрів всякала їм поволі в кість і кров. „Цікаво, як воно там виглядає?“ — заговорив Дік, якого слова тремтіли, хоч як він старався надати їм вигляд спокою. „Виглядає примарно“ — відповів Док. „Та де там!“ — докинув з удаваною недбалістю Дік. „В Африці нема небезпек. Не вкусьте тебе навіть блоха“.

Немов потягнені магнетичною силою, вони пустилися в напрямі нетрів. Але як лиш уйшли кілька кроків, залізничий кондуктор на них закричав: „Гей, ви там! Кудні йдете? Не можна йти в ліс, бо як тільки зникне вам поїзд з очей, загубитеся в лісі.“ „Загубитеся в лісі.“ — згрідливо повторив Дік.

Вони спинилися на хвилю, але невідома сила знов потягла їх у напрямі нетрів. Старезні дерева, підперезані внизу густими корчами і хабаззям, здавалося творять непрохідну стіну. Пройшовши мимо кількадесят стіп, вони знайшли між двома деревами отвір, немов браму у таємничий сад.

„Увійдїм на хвилю“, зашептав Док, і мовчки увійшли в царство нетрів. Перед ними простяглася стежка, що викручувалася поміж грубими пнями дерев і неначе манила хлопців їти далі. Один закрут, другий, третій... Далі, далі, так гарно, так цікаво. Чарї нетрів полонили їх серця. Вони приспішували ходу.

ПЕТРО ЯРЕМА УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК ЗАНІМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦІХ 129 E. 7th STREET, NEW YORK, N. Y. Tel. Orchard 4-2588 BRANCH OFFICE & CHAPEL: 707 PROSPECT AVENUE (Cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y. Tel. Ludlow 4-2588.

— Твій чоловік програв процес у третій інстанції! — Так, та ми потішуємося, що виграв бодай у двох перших інстанціях!